

Utredningen om Inrättande av
Utbetalningsmyndigheten
Fi 2022:01

Koncept serviceåtagande ansvarsfördelning, utredningen om Inrättande av Utbetalningsmyndigheten (Fi 2022:01)

Sammanfattning

Pensionsmyndigheten instämmer i förslaget, förutsatt att vissa förtydliganden sker. Flertalet av myndighetens synpunkter är kopplade till vikten av en nära samverkan mellan anslutande myndigheter och Utbetalningsmyndigheten. Sammantaget innebär utredningens föreslagna lösningar omfattande anpassningar för Pensionsmyndigheten i form av IT-utveckling och integrationer, rutiner, handläggningssystem samt kommunikation till förmånstagare.

Integrationer och informationsutbyten mellan Utbetalningsmyndigheten och successivt anslutande myndigheter

Pensionsmyndigheten anser att det är av stor vikt att utredningen förtydligar hur Utbetalningsmyndigheten behöver växa fram stegvis. Det är särskilt viktigt att förtydliga rollen för teknisk leverantör av transaktionskonton och hur integrationer mot transaktionskontot behöver utformas.

Beslutande myndigheter behöver ges förutsättningar för att anpassa sina verksamheter och utveckla servicemötet. Handläggningssystem, digitala tjänster och kommunikationskanaler behöver vara genomtänkta och sammankopplade mellan Utbetalningsmyndigheten och beslutande myndigheter på ett sätt som förebygger att förmånstagare felaktigt slussas mellan beslutande myndighet och Utbetalningsmyndigheten.

Den beslutande myndighetens digitala kanal (avsnitt 6.1.1)

Det framgår av promemorian att det behöver utredas och säkerställas både tekniskt och juridiskt om en betalningsmottagare via en beslutande myndighets digitala tjänster ska kunna få tillgång till hela transaktionskontot med samtliga anslutna myndigheters utbetalningar. Pensionsmyndigheten instämmer i att frågan behöver utredas närmare om detta blir aktuellt och menar att syftet med en sådan funktionalitet då behöver förklaras ytterligare. En sådan lösning skulle kunna innebära risker för otillåten delning av uppgifter mellan myndigheterna. Det skulle även kunna påverka myndigheternas informationshantering vad gäller gallring, begäran om utlämnande med mera.

www.pensionsmyndigheten.se

Den beslutande myndighetens personliga kanal (avsnitt 6.1.2)

Under detta avsnitt framgår hanteringen i det fall en utbetalning ska ske till någon annan än förmånstagaren, såsom en ställföreträdare. Pensionsmyndigheten ser behov av förtydliganden gällande vilka registeruppgifter som ska gälla i fråga om ställföreträdare samt hur hanteringen ska se ut i samverkan med Utbetalningsmyndigheten. Idag använder myndigheten ett eget register för registrering av ställföreträdare.

Inför Pensionsmyndighetens anslutning till Utbetalningsmyndigheten är det även viktigt med förtydliganden av vad som gäller när Pensionsmyndigheten sedan tidigare godkänt annan betalningsmottagare än förmånstagaren. Det är viktigt att säkerställa att uppgifterna om denna betalningsmottagare fortsatt kommer att gälla.

Vidare ser Pensionsmyndigheten behov av förtydliganden gällande adressregister för de förmånstagare som saknar digital brevlåda och behöver analog utskick. Pensionsmyndigheten hämtar idag adresser från Skatteverket, men utlandsadresser och tillfälliga adresser kan även registreras i egna register.

I detta sammanhang behöver det också förtydligas vad som menas med begreppen betalningsmottagare och förmånstagare och likaså är det viktigt att säkerställa att kommunikationen med förmånstagaren och annan betalningsmottagare blir språkligt enhetligt.

Den beslutande myndighetens handläggning i anslutning till utbetalningar (avsnitt 6.1.3)

Pensionsmyndigheten instämmer i att Utbetalningsmyndigheten ansvarar för att utreda betalningar som inte har kunnat genomföras. Även här är det viktigt att gemensamt arbeta fram tydliga rutiner och en tydlig ansvarsfördelning för samarbetet mellan beslutande och utbetalande myndighet, för att undvika att förmånstagaren hänvisas fram och tillbaka mellan myndigheterna. Kommunikationen och ansvarsfördelningen mellan Utbetalningsmyndigheten och beslutande myndighet är en central fråga. Utredning av utbetalningar till dödsbo är idag särskilt krävande för beslutande myndighet och Pensionsmyndigheten ser behov av förenklade och förtydligade rutiner för hantering av dessa.

Pensionsmyndigheten ser även behov av att tillsammans med Utbetalningsmyndigheten gå igenom processen gällande levnadsintyg för utlandsbosatta förmånstagare. När levnadsintyg inte inkommit läggs en spärr för utbetalning, för att förhindra fortsatta utbetalningar till förmånstagare som har avlidit. Pensionsmyndigheten ser att sådan information borde vara relevant att dela med Utbetalningsmyndigheten för att i dessa fall kunna förhindra utbetalningar även från andra beslutande myndigheter. Nya gemensamma rutiner som fortsatt förebygger utbetalningsuppdrag som inte kan genomföras behöver arbetas fram.

När en utbetalning stoppats framgår detta även i systemlösningen LEFI Online (leverans av förmånsinformation). Via detta system, som Försäkringskassan ansvarar för, kan exempelvis andra myndigheter eller kommuner få information om en förmånstagares utbetalningar från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Om en utbetalning stoppas av Utbetalningsmyndigheten är det därför viktigt att informationen även förmedlas till LEFI Online.

Utbetalningsmyndighetens handläggning (avsnitt 6.3.3)

Av promemorian framgår att beslutande myndighet ska utföra förberedande handläggning i form av att exempelvis begära in bankintyg och säkerställa en betalningsmottagares identitet. Det förekommer att Pensionsmyndigheten enligt nuvarande rutiner får kontoinformation via ett elektroniskt dokument från en myndighet i annat EU-land eller via en pappersblankett från förmånstagaren själv. Pensionsmyndigheten önskar här ytterligare förtydliganden om vad denna förberedande handläggning innebär för att kunna bedöma konsekvenserna för vår verksamhet.

Pensionsmyndigheten vill framhäva vikten av att arbeta fram tydliga rutiner och en tydlig ansvarsfördelning mellan Utbetalningsmyndigheten och beslutande myndigheter gällande förmånstagarens möjligheter att fullgöra en registrering av nytt konto både hos beslutande myndighet och direkt hos Utbetalningsmyndigheten. Vidare är det viktigt att identifiera vilka integrationer som bör utvecklas stegvis inför etableringen. Kontoändring är ett vanligt förekommande och återkommande ärende som idag inkommer i Pensionsmyndighetens samtliga kanaler. Särskilt viktigt är att vi beaktar säkerhet och tydlighet när utformning av standardiserade blanketter för kontoändring ska arbetas fram och lanseras.

Utbetalning (avsnitt 7.2.1)

Pensionsmyndigheten instämmer i förslaget om stegen i processen för utbetalningsuppdrag, dock finns behov av att utveckla integrationer mellan handläggare, utveckla och anpassa rutiner samt utbilda handläggare inför etableringen.

Det framgår av utredningens promemoria att förmånstagaren vid ansökan om förmån ska kunna se det utbetalningskonto som finns registrerat i transaktionskontot sedan tidigare, men på grund av informationsminimering ska endast delar av kontonumret visas. Pensionsmyndigheten ställer sig tveksam till om det finns behov av informationsminimering då förmånstagaren är inloggad med e-legitimation. Det kan skapa en osäkerhet hos förmånstagaren som då gör en ny kontoanmälan trots att korrekta uppgifter redan finns. I övrigt instämmer Pensionsmyndigheten i att det ska vara lätt för förmånstagaren att ange sina uppgifter och att tidigt i en ansökningsprocess kunna se redan registrerade kontouppgifter.

Av beskriven process för utbetalningsuppdrag framgår även att betalningsmottagaren aviseras om kommande utbetalning. Pensionsmyndigheten ser behov av att begränsa antalet aviseringar. Myndighetens erfarenhet är att utskick av betalningsaviseringar genererar frågor, särskilt om en avisering skickas utan att samordna den med utbetalningsinformation om andra beviljade förmåner.

Processen för utbetalningsuppdrag ser inte alltid likadan ut, utifrån Pensionsmyndighetens nuvarande hantering. Pensionsmyndigheten efterfrågar inte kontouppgifter på nytt vid en ansökan om ytterligare förmån, vilket enligt myndigheten är en väl fungerande ordning. Detta gäller till exempel i det fall en förmånstagare ansöker om bostadstillägg när allmän pension är beviljad sedan tidigare. Vidare behöver processen för de betalningsmottagare som ansöker via pappersblankett förtydligas. Pensionsmyndigheten ser behov av att tillsammans med Utbetalningsmyndigheten se över hur interaktionen med ej digitala förmånstagare ska fungera.

2023-01-19

4 (4)
Dok.bet. PID284642
Version 1.0
Dnr/ref. VER 2022-486

Detta yttrande har beslutats av avdelningschefen för avdelningen för myndighetsstyrning och stöd Kajsa Möller, efter föredragning av enhetschef Elin Lith. I den slutliga handläggningen har även avdelningschefen för juridikavdelningen Lena Aronsson och avdelningschefen för produktionsavdelningen Magnus Rodin deltagit. I beredningen har verksamhetsarkitekt Anna-Lena Åman samt juristerna Anna Borglin och Nina Åsén deltagit.

Kajsa Möller

Elin Lith